

САНХҮҮГИЙН СУУРЬ МЭДЛЭГ

Сурагч та ...

- Сурагч та үдийн хоолоо мөнгөөр авч иддэг үү?
- Сурагч та ангийнхаа халаалт, цахилгааны төлбөрийг хэн төлдөгийг мэдэх үү?
- Сурагч танд эрдэм мэдлэг олгож буй багшийн цалинг хэн өгдөгийг мэдэх үү?
- Хаанаас хэн таны боловсролын төлөө мөнгө өгч байна вэ?

Төсөв гэх юу вэ?

Аж ахуйн нэгж

Ажилчин

Олсон
ОРЛОГО

TAX

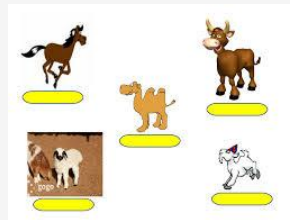
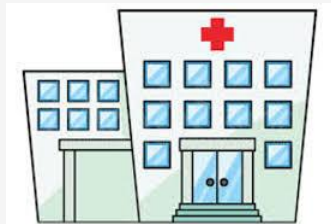
УЛСЫН ТӨСӨВ
/Засгийн Газар/

Төсөв нэгж юу вэ?

УЛСЫН
ТӨСӨВ
/Засгийн
Газар/

Төсөв гэж юу вэ?

Төсвийн алдагдалтай

УЛСЫН ТӨСӨВ

УИХ

- УЛСЫН ТӨСВИЙН ОРЛОГО
- УЛСЫН ТӨСВИЙН БАЙГУУЛЛАГА
- АЙМГУУДАД ОЛГОХ ТАТААС
- АЙМГУУДАД ОЛГОХ ОРЛОГЫН ШИЛЖҮҮЛЭГ

Төсвийн алдагдалгүй

АЙМГИЙН ТӨСӨВ

Аймгийн ИТХ

- АЙМГИЙН ТӨСВИЙН ОРЛОГО
- АЙМГИЙН ТӨСВИЙН БАЙГУУЛЛАГА
- СУМДАД ОЛГОХ ТАТААС
- СУМДАД ОЛГОХ ОРЛОГЫН ШИЛЖҮҮЛЭГ

Төсвийн алдагдалгүй

СУМЫН ТӨСӨВ

Сумын ИТХ

- СУМЫН ТӨСВИЙН ОРЛОГО
- СУМЫН ТӨСВИЙН БАЙГУУЛЛАГА

Аймгийн төсөв

Аймгийн төсөв

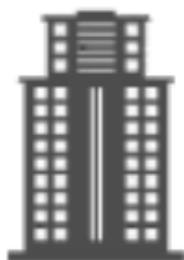

ХИЧЭЭЛ: 13-1

ХӨРӨНГИЙН ЗАХ ЗЭЭЛ ГЭЖ ЮУ ВЭ?

Нэг талаас: Хөрөнгө санхүүгийн дутагдалтай эсвэл шаардлагатай байгаа этгээдүүд тодорхой нөхцөлтэй, эрх үүрэг бүхий үнэт цаасыг гарган худалддаг....

Нөгөө талаас: Хөрөнгө мөнгөний боломжтой /илүүдэлтэй/ этгээдүүд илүү ашиг олох, хөрөнгөө өсгөх зорилгоор худалдан авдаг...

ДЭЭРХ 2 ХЭРЭГЦЭЭ ШААРДЛАГУУД ХООРОНDOO ДУНДЫН ОРОЛЦОГЧИД БОЛОН НАРИЙН ЗОХИЦУУЛАЛТЫН ДОР ҮНЭТ ЦААС ГАРГАН ХУДАЛДАЖ, ХУДАЛДАН АВДАГ ЗАХ ЗЭЭЛИЙГ ХӨРӨНГИЙН ЗАХ ЗЭЭЛ ГЭДЭГ.

ХӨРӨНГИЙН ЗАХ ЗЭЭЛИЙН ҮҮСЭЛ ХӨГЖИЛ

- Анх 12-р зуунд Франц улсад Хөрөнгийн зах зээл үүссэн гэж үздэг байна. 13-р зууны дунд үеэс эхлэн Венецийн банкирууд Засгийн газрынхаа үнэт цаасыг худалдаж эхэлжээ
- Амстердамын худалдаачид хувьцаа үүсэх эхлэлийг тавьсан бөгөөд Перецны наймаа нь ашигтай бизнес болтлоо хөгжиж маш олон компаниуд энэхүү наймаанд оролцох болсон байна.
- Тэдгээрээс хамгийн томууд нь 1602 онд “Дорнод энэтхэгийн худалдааны нэгдсэн компани” /vereinigten Ostindischen Handels-Kompanie/ VOC нэртэйгээр нэгджээ. Энэ бол анхны Хувьцаат компани юм
- Хоёрдахь хувьцаат компани бол VOC-ын түүхтэй салшгүй холбоотой Английн <East India company> юм. Уг компани аль 1600 онд байгуулагдсан боловч зөвхөн 1613 онд хувьцаат компани болсон аж.

МОНГОЛ УЛСАД ХЭРХЭН ҮҮСЧ, ХӨГЖИЖ БАЙНА ВЭ?

- Монгол Улс 1990 оноос зах зээлийн эдийн засагт шилжиж, иргэд хувийн өмчтэй болох боломж бүрдсэн ба Засгийн газраас өмч хувьчлалыг эхлүүлэх зорилгоор 1991 оны 1-р сарын 18-ны өдөр 13-р тоот тогтоолоор “Монголын Хөрөнгийн Бирж”-ийг байгуулснаар **Монгол Улсад Хөрөнгийн зах зээл үүссэн** гэж үздэг.
- Өмч хувьчлалын хүрээнд хөрөнгө оруулалтын эрхийн бичиг нь бидний мэддэгээр Цэнхэр, Яагаан тасалбарыг 1.3 сая хүнд тараасан.
- Иргэд энэхүү тасалбараар тухай үед Засгийн газраас 1992-1995 онуудад хувьчилж байсан нийт 8.2 тэрбум төгрөгийн үнэлгээ бүхий 96.1 сая ширхэг хувьцаатай 475 улсын вйлдвэрийн газрын хувьцаанаас худалдан авах эрхтэй болсон юм.

Сурагь та ...

- ИНФЛЯЦИ
- ДААТГАЛЫН ТҮХАЙ
- БАНКНЫ СИСТЕМ
- ТӨСВИЙН ТҮХАЙ
- ХӨРӨНГИЙН ЗАХ ЗЭЭЛ

